

Nøkkeltall for akvakultur

Norsk akvakultur er fortsatt dominert av laks (85 %) og regnbueørret (7 %). Den totale norske produksjonen av fisk fra akvakultur passerte 960 000 tonn i 2009, en økning fra vel 846 000 tonn i 2008.

ANDERS MANGOR-JENSEN (andersMJ@imr.no) og ANN-LISBETH AGNALT

Salgsverdien av slaktet fisk var nær 22,5 milliarder kroner i 2009. Til sammenligning oppnådde de tradisjonelle fiskeriene en salgsverdi på nesten 12 milliarder kroner. Den gode veksten i 2009 skyldes både økt produksjon og økte priser på laks og ørret, i tillegg ble produksjonskostnadene redusert med 4–5 %. Markedet er for tiden ”undermettet” på grunn av redusert eksport blant våre konkurrentland. Eksportverdien av laks har vært høy i hele 2010, med priser på rundt 40 kr/kg.

De offisielle produksjonstallene for 2010 vil først være klar i juni 2011. Produksjonstall for torsk og kveite er innhentet direkte fra produsentene. Disse tallene er imidlertid usikre, og må betraktes som foreløpige.

Torsk

Produksjonen av torsk har økt fra 2008, og var over 20 000 tonn i 2009. Foreløpige tall for 2010 viser at torskeproduksjonen blir på nivå med 2009, kanskje noe lavere. Fra midten av 2000 har det vært en sterk nedgang i antall matfiskprodusenter av torsk. I 2009 var det registrert ca. 60 anlegg i drift, i 2003 var antallet 150. En del av torskeproduksjonen (ca. 6 %) kom i 2009 fra fangstbasert akvakultur. Da fanges fisken med snurrevad og transporteres med brønnbåt til oppdrettsanlegg for videre vekst. Denne metoden brukes hovedsakelig i de tre nordligste fylkene.

I rekordåret 2008 ble det produsert 21 millioner torske- yngel, mens produksjonen i 2010 nådde 5 millioner yngel. Antall kommersielle anlegg er dessuten blitt redusert fra 18 til to. I flere av torskeyngelanleggene satses det nå på leppefiskproduksjon.

Kveite

Det var store forventninger til at kveite skulle bli en betydelig oppdrettsart på 1980-tallet, men i dag produserer kun tre større selskaper denne arten. I 2010 ble det produsert ca. 1800 tonn matfisk og i underkant av 800 000 yngel. Av dette ble ca. 1000 tonn eksportert. Den årlige produksjonen ventes å ligge mellom 2500–3000 tonn de nærmeste årene. Produksjonen av oppdrettskveite har omtrent samme volum som fiskeriene, der det i 2009 ble fanget ca. 1500 tonn til en verdi av 52 millioner kroner.

Skjell og skalldyr

I tillegg til fisk blir det også produsert noe skjell og skalldyr. I 2009 ble det produsert totalt 1800 tonn skjell, hovedsakelig blåskjell, verdt 12 millioner kroner. Dette er imidlertid langt fra de 5000 tonnene som ble produsert i 2004 med en verdi på nesten 25 millioner kroner. I 2009 ble omtrent en tredjedel av blåskjellproduksjonen eksportert.

I dag omsettes 600–800 tonn stort kamskjell, hvorav 10 % fra akvakultur. Det ventes at denne andelen skal stige til 50 % i løpet av 2012. For tiden finnes det fem matskjellprodusenter, der to aktører står for 80 % av omsetningen. I Norge er det bare én produsent av kamskjellyngel. Her ble det i 2010 produsert 4,5 millioner yngel til en verdi av ca. 4 millioner kroner. Samme selskap produserte også 1,5 million yngel av flatøsters.

Foto: Jean Gaumy, Eksportutvalget for fisk

Det foreligger foreløpig ingen rapporterte tall på yngelproduksjonen av hummer. Næringen er under utvikling, og det ventes økt volum i 2011.

Andre arter

Satsingen på nye arter på 1980- og 90-tallet har resultert i at det i dag finnes oppdrett av både torsk og kveite. I tillegg er det også litt produksjon av piggvar (matfisk, én produsent), leppefisk og røye (421 tonn). Leppefisken berglytt har vist seg å ha egenskaper som pussefisk for laks. I dag benyttes viltfanget leppefisk til avlusing av laks i merder, men foreløpig er det ikke tilbud av denne arten på oppdrettsmarkedet. Det har ikke vært mulig å få eksakte tall for yngelproduksjon i 2010, men anslagsvis har det blitt produsert noen hundre tusen. Man regner med at markedet på sikt vil være betydelig på grunn av den økende luseplagen, samt mulige restriksjoner på fangst av vill leppefisk.

Kilder:
Fiskeridirektoratet
Eksportrådet for fisk

Personlig kamm:
Toralf Mognesen, Scalpro AS
Erling Otterlei, Sagafjord Sea Farm AS
Grethe R. Adoff, Norsk Sjømatcenter